

Avslutningskonserten 2009

Deltagande orkestrar

Hemvärnets musikkår Uppsala och Flygvapnets Hemvärns-musikkår i Gävle är två av landets 25 hemvärnsmusikkårer. Hemvärnets musikkårer är ett värdefullt komplement till försvarets övriga musikkårer och medverkar ofta i olika militära och statsceremoniella sammanhang. Vid kronprinsessan Victorias bröllop i Stockholm den 19 juni fanns både Uppsalas och Gävles hemvärnsmusikkårer på plats utefter kortegevägen, och de båda kårerna har även deltagit vid ett antal högvaktsavlösningar vid Stockholms slott under året.

Skutskärs Musikkår är en civil orkester, och en nutida arvtagare till de många musikkårer som tidigare fanns i det lilla brukssamhället. I början av 1900-talet fanns inte mindre än sex olika musikkårer i det som i dag är Älvkarleby kommun, från Harnäs i norr till Älvkarleö i söder. Skutskärs Musikkår är numera den enda fullstora musik-kåren i Norduppland.

Falu Messingssextett är en ny bekantskap för åhörarna. Sextetten bildades 1991 och har en repertoar som sträcker sig över ett brett spektra inom underhållningsmusiken. Marscher, valser och roman-ser från slutet av 1800-talet varvas med nyare musik, anpassad till sextettens klangmöjligheter.

Ärnaoktetten, Flygvapnets Hemvärnssextett och Brassextet-ten Pontonjärerna med musiker ur musikkårerna kommer i likhet med tidigare år att finnas med i programmet. **Ärna klarinetten-semble** ur Hemvärnets musikkår Uppsala kommer dessutom att visa prov på blåsmusik i det lite mindre formatet.

Falu messingssextett

Kära besökare!

Skutskärs Musikkår har på nytt nöjet att hälsa dig varmt välkommen till Älvkarleby och den tredje upplagan av Toner från Laxön. Evenemanget håller på att bli en tradition och nu är det alltså återigen dags att låta uppemot 100 blåsmusiker sammanstråla på den före detta lägerplatsen som anlades för 130 år sedan.

Laxöns utveckling mot ett fulländat besöksmål för turister fortsätter, och ön är ett populärt utflyktsmål för både långväga besökare och för lokalbefolkningen. Öns byggnader i olika stilar är arkitektoniskt unika och efter noggrann restaurering är det nu liv och rörelse på ön året runt.

Laxön är ju även klassisk mark vad det gäller militärmusik. Både Viktor Widqvist och Sam Rydberg var ju verksamma på ön, eftersom även Ing 1:s musikkår deltog vid broslagningsövningarna.

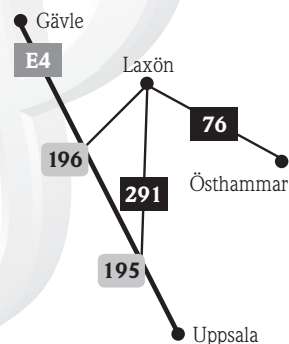
Toner från Laxön arrangeras av Skutskärs Musikkår som framträder tillsammans med hemvärnsmusikkårerna från Uppsala och Gävle. Det blir även framträdanden med mindre ensembler på olika platser under hela dagen. Evenemanget avslutas klockan 16.00 med en gemensam marschkonsert på Matsalsplanen där alla deltagande musiker framträder tillsammans.

Men dagen erbjuder inte bara musik. Du kan även ta del av militärhistoria, titta på gamla uniformer och militärfordon samt provsmaka den klassiska "krigsrätten" ärtsoppa. Dessutom är givetvis öns ordinarie utbud med bland annat restaurang, café, konst- och hantverksbutiker öppet för besökare.

Nytt för i år är att vi i samarbete med Älvkarleby hembygdsförening presenterar Kulturarvsdagen med temat "Kulturens vägar".

Hitta till Laxön

Kommunikationerna till Laxön är goda. Om du väljer att åka bil följer du skyltarna från E4 mot Älvkarleby och Älvkarlebyfallen. Använd avfarten vid trafikplats 195 eller 196. Vill du åka kollektivt är Upptåget från Gävle eller Upplands Väsby ett mycket bra alternativ. Tåget stannar vid stationen i Älvkarleby som ligger cirka 5 minuters promenad från Laxön.

INFORMATION

Detaljerad information hittar du på www.skutskarsmusikkar.se

Där sker fortlöpande uppdatering av programpunkterna och övriga aktiviteter

Älvkarleby kommun: www.alvkarleby.se

Upplands Lokaltrafik: www.ul.se | Laxöns intresseförening: www.laxon.se

Tierps Tryckeri AB 2010

Toner från Laxön

Musik i unik militärmiljö mitt i Älvkarlebyfallen

Välkommen
Söndagen 12 september 2010
kl 11.00–17.00

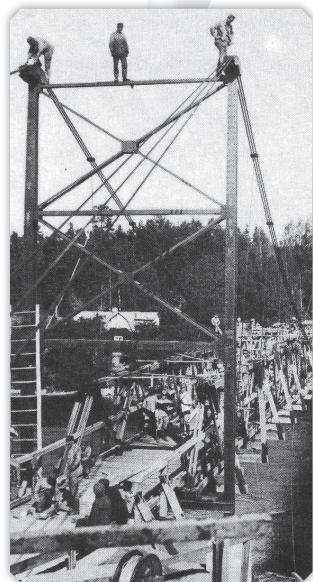
Laxön 130 år 1880–2010

Laxön 130 år

I augusti 1879 rekogno- serade kaptenen Adolf Billmanson vid Kungl. Fortifikationen Daläl- ven mellan Gysinge och Skutskär i förhopp- ning att hitta ett pas- sande broslagnings- ställe för ingenjörtrup- perna, som då ingick i Fortifikationen. Den bästa platsen visade sig finnas på Sand strax nedströms Älvkarlebyfallen, men det behövdes även en permanent lägerplats. Man bestämde sig för Laxön och arbe- tet med att iordningställa lägret på den skogsbeklädda och otillgäng- liga ön mitt i Älvkarlebyfallen påbörjades av en mindre arbetsstyrka från Pontonjärbataljonen i maj 1880. Den 26 juni samma år anlände resten av bataljonen som marscherat till fots från Stockholm. Man- skapet inkvarterades i de 14 hyddor som byggts upp av förtruppen, och förhållandena var i början ganska primitiva. Den första krigsbron vid Sand byggdes för övrigt den 31 juli 1880 och tog 1 timme och 47 minuter att färdigställa. Pontonjärbataljonen, senare Ing 1, samt även Ing 2 utnyttjade därefter Sand intill början av 2000-talet, medan Laxön från 1986 upphörde som militär lägerplats.

Överste Billmanson med delar av officers- och underbefälskåren framför officersmässen, 1896.

Hängbron byggs 1924

Bestående insatser

I år är det alltså 130 år sedan For- tifikationen tog Laxön i besittning. Trots att den primära verksamheten var broslagnings- är det ingen över- drift att påstå att den militära när- varon från etableringen 1880 och fram till våra dagar satte sin prägel på hela samhället. Generationer av befäl och soldater har även lämnat bestående spår inte bara på själva Laxön, utan man deltog även vid olika byggnadsprojekt som skulle genomföras i det "civila" samhället.

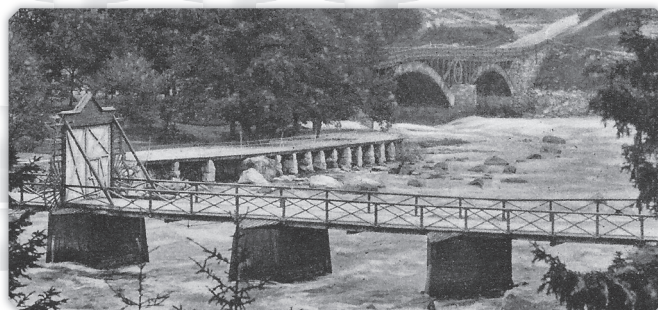
Det man kanske först tänker på är hängbron över Dalälven vid Över- boda i Skutskär där initiativtaga- ren, kyrkoherden Frans Tivell, lyck- ades få Fortifikationen ta på sig hela byggandet från projektering till färdigställande av bron. Bron invigdes

med pompa och ståt den 6 september 1924. Trots att Dalälvsbron, eller "Nya bron" som en del fortfarande kallar den, sedan lång tid tagit över biltrafiken är hängbron fortfarande värdefull för gångare och cyklister.

Ytterligare en bro som fortfarande finns kvar är givetvis Bifrostbron mellan fastlandet och Laxöns norra udde.

Andra projekt där befäl och trupp från Laxön gav samhället ett hand- tag var bland annat vid iordningställandet av Gammelgården i Älv- karleby 1930, samt schaktningsarbetena inför byggandet av den konstfrusna bandybanan i Skutskär 1961. Även ett antal vägar i byg- den anlades och förbättrades med hjälp av ingenjörtrupperna från Laxön.

Man kan på sätt och vis säga att engagemanget i samhället var ett sätt att "betala tillbaka" till ortsbefolkningen för att man fick möjlighet att bedriva sina broslagningsövningar i bygden.

Bifrostbron. Vykort från 1930-talet.

Militärmusiken på ön

Redan under inledningsåret 1880 fanns musikkåren med på Laxön. Kåren deltog med musik när truppen marscherade till och från bro- slagningsplatsen Sand och konserterade även vid lunchuppehållet och i musikpaviljongen vid officersmässen på Laxön Ett populärt inslag i bygden var även dansmusiken som spelades på Laxöns dansbana dit ortsbefolkningen hade tillträde på onsdagar och lördagar. Musikkåren var liten till numerären och utgjordes endast av 10–12 musiker, från

Musikkår och trupp marscherar uppför Sandvägen. Bild från 1922.

början enbart mässingsblåsare men under 1920-talet infördes även träblåsinstrument. Ing 1:s musikkår lades ner 1937 och därefter anli- tades bland annat musikkåren från Hälsinge regemente i Gävle när det behövdes musik på Laxön.

Widqvist och Rydberg – två legendarer

Två av Sveriges absolut största marschkompositörer, Viktor Widqvist och Sam Rydberg, har båda varit verksamma vid Ing 1:s musikkår.

Viktor Widqvist (1881-1952) tillhörde musikkåren under åren 1898-1918.

Därefter blev han utnämnd till musikdirektör i Fortifikationen och tjänstgjorde i Boden och Karls- borg fram till pensioneringen 1925. Det var under tiden vid Ing 1 som han komponerade sin mest kända marsch "Under blågul fana". Tillkomståret för marschen är okänt men den förekommer på noter 1916, och marschen blev anta- gen som Försvarsmaktens marsch 1999.

Andra av Viktor Widqvists marscher som fort- farande spelas är Mälardrottningen, Chefsmarsch och Norrlandsfär- ger. Vid sin tid på Laxön komponerade han även Älvkarlebyvalsen, daterad 1913 samt marschen "Från Broslaget".

Sam Rydberg (1885-1956) började sin militärmusikaliska bana som 13-åring vid Södermanlands regemente. Han kom till Ing 1:s musikkår 1906 där han blev musikledare 1928. Tre år senare blev han, i likhet med den fyra år äldre kollegan Wid- qvist, utnämnd till musikdirektör i Fortifikationen, en tjänst som han lämnade med pension 1935. Sam Rydberg komponerade uppe- mot 70 marscher och ett stort antal av dessa är antagna som förbandsmarscher inom det svenska försvaret. I likhet med Viktor Widqvist inspirerades Rydberg av omgivningarna vid Älvkar- lebyfallen vilket bland annat utmynnade i marschen "Till Laxön", komponerad i mitten av 1910-talet.

